

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, péntek 1912. február 23.

42. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház 1 em.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felülső szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy órára 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Szociális egyenlőtlenségek.

(H. J.) Fulda, német író, pályadíjat nyert egyszer, mikor arra a kérdésre, mi a XIX. század legnagyobb vívmánya, azzal felelt, hogy a szociális lelkiismeret ébredése. („Das Erwachen des sozialen Gewissens“.)

Pedig ez a válasz — hipokrizis és hamisság.

A kapitalista lelkiismerete — (amikor nem az egyes embert vesszük, hanem azt a bizonyos „ideális“ kapitalistát) — imaginárius fogalom. A kapitalista ellenlábasa, a proletár pedig nem lelkiismeretből, vagy brutálisan kifejezve: könyörületből fakadó „jótéményt“ kíván, hanem követeli a munka ellenértékét képviselő fizetést.

Ma nemcsak a törvényhozás, a bíraskodás és a társadalom van megkenve a sokat emlegetett „szociális olajjal“, hanem a munkaadó is, kit rövidesen a tüke névvel tisztelnek meg, akár van pénze, akár nincs. Az utóbbi tisztán egoisztikus alaphól indulva ki, határozottan igényesnek a munkavevőnek igényeit minden tekintetben kielégíteni, amennyire a lokális és anyagi viszonyok megengedik. Ha ezt nem tenné meg, munkáját senki el nem végezné. Kétségtelen, hogy a munkás az akaratelhatarozás érvényesítése tekintetében nagy előnyben van a munkaadó felett. A munkás mozgása szabadabb, mint a röghöz és helyhez kötött munkaadóé. A munkát végző oda mehet, hol könnyebben keresi meg a kenyeret, az ahhoz

„A Tengerpart“ tárcája.

A farsang hanyatlása.

A téli pogány életöröm, amely a régi Róma bachanáljain a mámor és szerelem parokszimuszával csapongott a márvány oszlopos piacon, a keresztény askéta századok sivár szürkeségében is keresett formát, hogy tovább élhessen s a pogány bachanáliákból lett a józanabb, szelidebb farsang; az élet fesztelenebb, pajkosabb és szabadabb ünnepe. A pogány déli vér nem tudott lemondani a régi boldog mámoráról s néhány hétre visszacsalta életébe a derűs pogány istének korát, mikor szabad volt a mámor és a szerelem. Így született a farsang, a Karnevál herceg hóbotos, tarka birodalma, amely a déli olasz ég alatt a renaissance idejében oly káprázatos fényes és csodálatos ünnepévé lett az élet szertelen kedvének és mámorának. Firenze és Velence kövei tanui voltak a második pogányság nagy-szerű mámorának s ezeknek a farsangi ünnepeknek halavány emlékei élnek és meg-meg-ujulnak még ma is a déli városokban.

A régi híres karnevál tarka menetei, vidám éjszakái még ma is hazajárnak a déli tengerek partján Nizzában, Nápolyban, Venecében és Firenzében, de ezt már nem az ősi belülről fakadó életöröm mozgatja, hanem az üzlet. Józan és számító emberek készítik régi mintákra a világ minden részéből ideözönlő idegeneknek a farsangi tréfákat, felvonulásokat, de a régi pogány derűből már nincs semmi

illő hussal, vajjal, szeszes itallal és egyéb jókkal egyetemben.

A munkaadók érdekeit természetesen első sorban az állam védi meg, mert a helyhez kötött munkaadó sokkal megbízhatóbb és hívebb támasza az államnak, mint a le nem kötött és szabad költözködésében alig akadályozható munkás.

Az állam azonkívül sokszor azért is védeni kénytelen a munkaadó érdekeit, mert ezzel közvetve a munkáson is segít.

Gyakran pedig fordítva, a munkás istápolása által kell előmozdítania a munkaadó érdekeit. És ez természetes is. Mert annak dacára, hogy az állam és a munkaadók társadalmi és személyes vonatkozások révén többnyire meglehetősen azonos alap gondolatból indulnak ki, mégis az állam magasabb és nagyobb objektívitású nézőpontból tudja elbírálni a viszonyokat, mint a rendszerint csak a speciális érdekeit felismerő és védő munkaadó.

Az állam azonkívül rendelkezik azokkal az eszközökkel, melyek segítségével a munkaadókat össze lehet hozni. Szóval az állam meg tud indítani egy folyamatot, mely az egyes, különösen kisebb, országok iparában (nagyobbra személyes okokból) különben alig indulhatna meg.

És be kell látni, hogy a szociális kötelességek teljesítésére való szorítás alig árt az ipari termelők osztályának.

olyanok ezek a modern farsangok, mint a régi firenzei és velencei művészet olesó utánzatai.

Valjuk meg: a régi farsangok mámor meghalt. A világ szelleme felszabadult az aszkézis parancsai alól, nem kell alkalmazkodnia többet az életörömnek időszakokhoz s a farsangi ünnepek sok-sok okból kivesznek. A modern ember mulató kedve átalakult a fejlődő kultúrában, a régi nagy, vásáros vidámság éppen úgy nem a mi izlésünk szerint való, mint a farszes spanyol izlésre szabott bálók.

A modern ember más mulató formákat talált. A szellemes tréfákat, az érzéki szépség kultuszát állandosították a cabarettek, színpadok, a tánc mindinkább művészi produkció, mint tömegszükséglet, s így lassankint kiveszett az emberekből a bálak és farsangi ünnepek kultusza.

Miért táncolják, mikor más oly művészettel táncol és abban én gyönyörködhetem? Miért unjam magam egy nagy farsangi társaságban, mikor egy kabaretben pompás tréfakkal mulattatnak? Így gondolkodik a modern ember és igaza van. A modern ember mulatása intimebb és egyénibb lett. Mindenki ott keresi és úgy a mulatságát, ahogy az izlésének megfelel. Nem kell neki a farsang, mert akinek pénze, egészsége és kedélye van, ugysis örök farsang a világ, annyi szépséget kínál a modern élet, a művészetek, a színházak, idegen országok, amelyeket oly könnyedén felkereshet, minek tombolja ki magát a társaságban, mikor az egész év kínálja színes élvezeteit?

Akinek pedig nehéz nyomoruság az élete,

Mert a munkaadók tömörített összessége könnyen bír el olyan terheket, milyeneket az egyes munkaadók vagy azok egyes kategóriái el nem viselhetnek. Ezen terhek vállalása, illetőleg az ezen terhekből folyó beneficiumok élvezése természetesen a munkás vagy munkakereső javadalmazását gyarapítják, a munka díjazását javítják, a munkást elégedettebbé teszik és munkahelyéhez kötik.

Ilyen állami közbelépésből kifolyó javadalmazásai a munkásnak: az aggkor, betegség és rokkantság elleni biztosítás vagy segélyezés.

De szociális szempontból rendkívül fontos a munkát keresők másik részének, a nem munkássorban lévő, úgynevezett „kisembereknek“ sorsa is.

A társadalmi osztályok közötti ellentétek lehetővé tételére közérdek és ez koncentrálódik most a kisemberről való gondoskodásban. A kisember jövőjének némiképpen való biztosítása pedig azonkívül szoros összefüggésben van a produktív munka zavartalan menetével és az érdekeltek nagy száma következtében a közjóléttel és az iparfejlesztéssel. A társadalmi különbségek letompítása égető szükségessé vált és a kisemberek körében ma mindenütt a biztosságnak azt az érzését akarják teremteni, mely őket is a röghöz és az államhoz köti, az aggság és munkaképtelenség rémképétől tőlük amennyire lehet elűzi és jövőjüket illetőleg bennük azt a megnyugvást kelti, mely nélkül teljes energiával

az ma nagyon szomorú és elkeseredett. Az élet a nagy tömegek felett nagyon megsavanyodott. Mi felőlünk bizony elmúltak a bálak, csak a robot egyhangú ütemére lüktet a vérünk s a mi örömeink nem lendülnek hangos vigasságok muzsikás ütemére.

Itt a magyarázata a farsang halálának. A vidám téli pogányság meghalt.

Karnevál herceg uralkodásának ideje üres kalendáriumi dátum lett.

Mi egy cseppet sem tudunk sajnálkozni ezen. Csöndes biédermayer szalonokban bizonyára sokan vannak finom, előkelő, ezüstös fejű matronák és derűs fejű öreg urak, akik szomorú melankóliával siratják a régi farsangok báljait, az ő fiataláguknak mámoros, szép divatját és emlegetik a mai fiatalág sivár vérnélküliségét. Nem baj az. A múlt mindig a maga ideáljai szerint szeretné látni a mai világot s van ebben valami tiszteletreméltó, ha ők sirnak, hiszen a fiatalágukat siratják, — de azért nem kell elhinni nekik, hogy a mai fiatalág erőtlenebb, vértelenebb, mint a régi, csak az ideáljai, a mulatságai változtak meg. Az idegei járnak más ütemben s a régi tempós bálak helyét új szokások és mulatságok váltották fel, amelyeknek nagyanyáink hírét se hallották.

Igy változnak az idők s csak egy motívum, ami szomorú, melankólikus húrokra rezdül meg a szívünkben, hogy semmi sem örök, még a karnevál herceg uralkodása sem s ma már nekrológot kell írni a hajdan hétországra híres hercegről a krónikásnak.

Dutka Ákos

nem fordulhatnak a munka felé és mely nélkül a megkívánt mértékben nem vehetnek részt az államfenntartás terheiben.

Már már leszűródött az igazság, hogy az államnak saját érdekében egyik legfontosabb feladata a szociális gondoskodás. Ezt a feladatot vállalja is a modern állam. Kivéteit tekintetben csak azok az országok képezhetnek, melyekben maga a társadalom olyananyira erős, hogy nincsen rászorulva az állam gyámkodására. Ilyennek látszik talán Anglia az ő haladottabb gazdasági viszonyaival. Az angol kereseti viszonyok a gyengébb iparágakban átlag 20, a jobban fejlődőben átlag 40—50%-ka! kedvezőbbek, mint például a hazánkbeliek s miután ott az élelmezési viszonyok sem sokkal súlyosabbak, mint nálunk: az angol kisember minden nagyobb megerőltetés nélkül maga gondoskodhatik jövőjéről, imponáló tömegekben fordulhat a sokszor kölcsönösségen alapuló magánbiztosító társaságokhoz, olyan olcsó befizetési díjakat teremtve, melyeket csak az óriási igénybevétel tesz érthetővé. Azonkívül Angliában ép úgy, mint az Egyesült-Államokban, számos testület veszi le a kisember válláról a jövőjéről való aggodalom gondját, egyesületek melyek a szabadkőművesség ceremoniai mintájára, bizonyos külsőségek között avatják fel tagjaikat (old fellows, knights of Pythia és mások) betegség, rokkantság esetére biztosítván őket a végső pusztulástól és elhalálozásuk esetén járulékkiszolgálva az özvegynek és az árváknak. Franciaországban a szindikalizmus körébe fogadta a szervezett munkásoknál rosszabb helyzetben levő kishivatalnok-osztályt is. Ez az eszme ott annyira tért hódított, a szociális áramlatok ereje ott oly rendkívüli, hogy ezáltal a viszonyok ott kedvezőbbek, mint bárhol a világon.

Azok az országok, melyekben a társadalom alkotó és fenntartó ereje nem olyan imponálóan egyszerű és melyekben a munkaadók nem adhatják meg a jövő biztosítására szolgáló készpénzbeli rekompenciát, teljesen az államra kénytelenek bízni a kisember jövőjéről való gondoskodást. Hogy egészen közelről vegyünk példát, itt van Ausztria, ahol már 1906-ban meghozták a magán-alkalmazásban levő kisember nyugdíját biztosító „Pensionsversicherungsgesetz“-t. És hogy Ausztria e téren nem áll izoláltan, hogy szociális tekintetben az egymásra utalt államok érik a szolidaris együttműködés szükségességét, mely természetesen következményeiben meg fogja szüntetni az egyes államok között a „munkakereső“-ért folyó versengést, azt igazolja az a körülmény, hogy Németországban a szakegyesületek e tárgyról szóló memorandumai már felmentek a „Reichsversicherungsamt“-hoz. A németországi lejtmenyek beharangozását képezik egy osztrák minára hozandó nyugdíjtörvénynek.

Ezek a tények igazolják, hogy nem fantazmagóriákról, nem teoretikus utópiákról van szó, hanem a társadalmi együttélés életgyökeréig lenyúló, nemzetgazdaságilag óriási kihatású intézményekről.

Önként merül fel a kérdés, hogy az imént leirt reformok lesznek-e hatással a magyar viszonyokra, és amennyiben előreláthatólag lehetnek, nem forog-e fenn annak a szükségessége, hogy mi is megfeleljünk a korszellem követelményeinek?

És itt minden kertelés nélkül határozott igennel felelhetünk. Magyarország az iparfejlesztés jegyében áll s bizonyításra nem szoruló tény, hogy mi ehhez az iparfejlesztéshez a külföldről és főleg az Ausztriából importálható emberanyagot nem nélkülözhetjük. Azt a célt, melyet kitűzünk, csak külföldről és első

sorban Ausztriából származó élők munkások és művezetők segítségével érhetjük el. A magyarországi viszonyok még olyanok, hogy a szükséges hadsereg egy részét, különösen az altisztek és a tisztek egy részét csak toborozás útján biztosíthatjuk magunknak. E tekintetben már ma is a legnagyobb nehézségekkel kell megküzdenünk, mivel köztudomású tény, hogy a külföldi élők munkások, mű- és üzemezetők és hivatalnokok a magyar életviszonyok aránytalan drágasága folytán csak igen nehezen és drága rekompenciák árán maradnak meg Magyarországon.

Hogy alakul majd ki ez a helyzet jövőre, amikor Ausztria és Németország az ő élők munkásait, művezetőit, kishivatalnokait állami nyugdíj biztosításával köti oda a hazai rög-höz? Világos, hogy azok az elemek, melyekre szükségünk lesz, még nehezebben mint eddig és csak külön nagy anyagi ellenértékek fejében lesznek arra bírhatók, hogy a magyar iparfejlesztés zsoldjába szegődjenek.

A fennálló disparitás ma még könnyebben és kisebb áldozatok árán egyenlíthető ki, mint később. Öt-tíz esztendő múlva azonban sokkal bonyolultabb lesz a helyzet.

Minél több nyugdíjigény nyílik meg a Lajthán tul, annál súlyosabb anyagi áldozatokat kell majd hoznunk. Az interkaláris költségek tökécsítése óriási áldozatokat ró majd akkor az egyes iparvállalatokra és közvetve az iparfejlesztő államra és talán lehetetlenné teszi ránk nézve az annyira szükséges egyensúly helyreállítását.

Minden objektív szakember előtt tisztán kell hogy álljon ezek után az a tény, hogy a közép-európai szociális fejleményeket tovább tétlenül nem nézhetjük! Cselekednünk kell még mielőtt teljesen izolálnánk. Számszerűleg és iparáganként kell megállapítanunk azokat az anyagi terheket, melyek hasonló reformok által ránk szakadnak!

Meg kell vitatni a kérdést, hogy milyen alapon és milyen eszközökkel láthatunk mi a szociális nivellálás munkájához, milyen módon tölthetjük ki a közöttünk és szomszédaink között támadt szociális szakadékot.

Az ezirányú reform csak logikus folytatása az iparfejlesztési akciónak, mert a mai szubvenció rendszer megfelelő szociális intézkedések nélkül olyan, mintha a törvényhozás ágyukat szavazna meg, anélkül, hogy a megfelelő legénységről gondoskodnék.

Ha az iparfejlesztés nem számokkal való játék, gondoskodni kell a létesítendő vagy kibővítendő gyárak jövőjéről. Különben kárba veszték az eddigi és kárba vesznek a jövőbeli áldozatok. Ennek a gondoskodásnak alapja pedig csak az lehet, hogy szociális előrelátás tekintetében lépést kell tartanunk Ausztriával, mely néhány év múlva a magyar iparfejlesztés útjára illesztheti a kését, ha jólőre nem gondoskodunk a szociális paritás helyreállításáról.

Dr. Klein Arthur.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

— **Wickenburg** István v. b. t. t., gróf kormányzó és neje, sz. Pückler-Limpurg Zsófia grófnő, a téli hónapokban fogadnak minden hó 1-én és 15-én délután 4—6 óra közt.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. **biológiai állomás és aquárium** díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A **Nákó-könyvtár** az állami tisztviselők egyesülete tagjai részére minden pénteken este 6-tól 7-ig áll rendelkezésre a Cambieri-téri állami elemi fiúiskolában.

— A **városi könyvtár** naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A **népkert** (Giardino publico) nyitva van este 7 óráig.

— A **temető** naponta d. u. 6 óráig látogatható.
— A **Cunard** magyar-amerikai vonal kivándorló-gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A **tersattói Frangepán-vár** naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevarde-on.)

— **József főherceg diszkertje** (a kormányzói palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A **Danubius-hajógyár telepe**, a rizshántoló-gyár, a papírgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A **kivándorlási ház** megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— **Nikita király Fiumében.** Nikita, montegrói király ma délután háromnegyed két órakor szentpétervári utjából visszatérőben Triesztből automobilon Fiuméba érkezett és a reá várakozó **Gödöllő** hajóval tovább utazott Cattaróba. A Gödöllő fedélzetén a királyt, aki **Ramadanovic** udvari marsall és két udvari hivatalnok kíséretében szállt ki az automobilból, **Pollich Mátás** montegrói konzul, **Copaitich Zsiginond**, az Ungaro-Croata elnöke, **Sverljuga Péter**, ugyane társaság igazgatója és **Prossen** kapitány, a hajó parancsnoka fogadták. Ott volt a révhivatal részéről **Minach** Antal révkapitány is. A szőnyeggel betertett hajóhid előtt a rakparton néhány száz főnyi tömeg várakozott. **Grehovics** montegrói külügyminiszter néhány udvari alkalmazottal már a déli 12 órai trieszti vonattal érkezett. Nikita király, ki délelőtt fél tíz órakor indult el Triesztből Castelnouvon és Sapienen át tette meg az utat, de minthogy élvezni akarta a gyönyörű verőfényes időben a Karszt szépségeit, a király lassan hajtatta az automobilt. É miatt 2 órai késéssel érkezett meg az előkelő társaság Fiuméba. A fogadására megjelent urak üdvözlése után Nikita király a hajó szalonjába ment, ahol kíséretével együtt az előre elkészített ebédhez ült. A „Gödöllő“, melynek főárbócára felhúzták a montegrói lobogót, délután negyed háromkor indult ki a kikötőből. Catharóból Nikita király ismét automobilon folytatja útját Cetinjébe.

— **Kommentárok Sándorffy kanonok kinevezéséhez.** A „Magyarország“ mai száma lapunk egyik munkatársának tollából érdekes intervjukat közöl, melyeket ez Sándorffy kanonok minapi kinevezése ügyében néhány fiúmei személyiséggel folytatott. Ezek közül, mint legérdekesebbet leközöljük a Supiloval és Kukanics plébánossal ez ügyben folytatott beszélgetéseket:

Supiló, a „Riecki Novi List“ szerkesztője kijelentette, hogy őt ad personam nem érdekelné az eset, mert ő szabadgondolkodó és nem törődik egy vallással sem, még kevésbé a papokkal, akik közül például a milliós jövedelmekkel bíró zágrábi érsek és a néhai Strossmayer diakovári püspök korántsem tettek annyit a horvát nép érdekében, mint ő, akinek pedig a napi jövedelme alig haladja meg a 20 koronát. Egy fecske ugyan még nem csinál nyarat, de az a körülmény, hogy a kormány a zenggi egyházmegye papjai számára fenntartott ka-

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzésére, valamint finom, puha bőr és fehér tekintet elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpfeil“ lilliom-tejszappan. Védjegye „Steckenpfeil“, készíti Bergmann & Co. cég Tetschen a.E. — Kapható minden gyógyszer-tárgy- és illatszert minden és szakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. — Hasonlóképen csodálatosan beválik a Bergmann-féle „Manera“ lilliomtejkrem fehér és finom női kezek megővésére, ennek tubusa 70 fillérért mindenütt kapható.

nonoki stánumot a veszprémi egyházmegye tagjának, tehát horvát ember helyett magyar embernek adományozta, nagy következményekkel fog járni a horvát politikai élet mostani harcaiban.

— **Én** — ugymond Supilo — nem tudom, hogy mennyi ideig fogom felszinen tartani ezt a kérdést, mert én nem vagyok a demonstráló és botrányt okozó gyerekes politikusok közül való. Nekem, magamnak egészen különálló politikai véleményem van és én a politika terén teljesen izoláltam magam a többiekétől. Bizonyos azonban, hogy Zágrábban, ahol pedig senkinek az érdekét sem sérti ez a kinevezés, (mert Zágráb sem tartozik a zenggi püspökséghez) *ünnepi meetinget* fognak miatta tartani. A dolog különben felette meglepő, szintugy, mint a magyarországi hitélet egy másik aktuális eseménye, a magyar nyelvű görög katolikus püspökség felállításának a híre. Ez Magyarországon a szlávellenes politika kezdetét jelenti és ha a közelmúlt eseményeiből veszem a hasonlatot, akkor ez az én nézetem szerint a vasuti pragmatika nyelvi rendelkezéseinek a folytatása egyházi téren.

Kukanics János dr. fiumei plébános *folyékony magyar nyelven* nagy örömet fejezte ki afelett, hogy Sándorffy Nándor dr. kanonoktársa lett. Ez a körülmény sérti ugyan a zenggi egyházmegye soron levő idősebb papjainak az érdekeit és az idegen egyházmegyéből való áldozár kanonoki kinevezése bizonyos sok horvát papnak keserűséget fog okozni. Azonban a kinevezés jogossága ellen felhozni semmit sem lehet. Sándorffy több mint egy évtizede él Fiumében és paptársával mindig a legszebb egyetértésben élt, úgy hogy mindenki csak szeretettel nyilatkozhat róla. Sándorffyt nemzetiségre való tekintet nélkül minden fiumei katolikus becsüli és korrektésére nézve jellemző, hogy őt, az exponált helyen és különböző nemzetiségi érdekek ütköző pontján álló egyént soha ki nem kezdtek.

Őn is tudja, — folytatta Kukanics, — hogy engem többször megvádoltak nemzeti-ségi türelmetlenséggel. Pedig, nézzen ide az asztalomra, *itt javarészt magyar könyvet láthat*. Egyházmegyéim papjain kívül barátságot tartok a magyar klérus számottevő tagjaival.

— **A susáki polgármester a kormányzónál.** Domazetovics Ferenc susáki polgármester ma délelőtt 11 órakor tisztelgő látogatást tett a kormányzónál.

— **Felolvasás a földrengésről.** Tegnap számunkban már említettük, hogy a Szabad Lyceum Egyesület pénteki estéjén Réthly Antal dr., a budapesti meteorológiai intézet aszisztense fog felolvasást tartani a földrengésről. A törekvő, tudós fiatalember, akinek írásait tudományos lapjaink sorra közlik, mint értesülünk ki fog térni a kecskeméti és meszszinai földrengésre is és felolvasását számos vetített kép fogja szemléltethetővé tenni.

— **Adományok a Gyorsiróknak.** A Fiumei Gyorsirókör február 29-én rendezendő zártkörű táncestélye nagysikerűnek ígérkezik. A kör mulatsága iránt általános érdeklődés mutatkozik, amit igazolnak az alábbi adományok, melyek a táncestély javára érkeztek: Adria hajóstársaság 50 kor., Klein D. A. és Rolland Sándor igazgatók 20—20 kor., Havas igazgató és Treves G. 10—10 kor. A kör vezetősége az adományokért hálás köszönetet mond.

— **A munkásgimnáziumból.** Az állami polgári fiúiskolában levő munkásgimnáziumban holnap, pénteken este 8 órakor Képesy Béla polgári iskolai tanár vetített képek kíséretében előadást tart a *legújabb kor történetéről*. Vasárnap délután 5 órakor Tix Miklós polgári iskolai tanár szintén vetített képekkel az *első segítség nyújtásáról* fog előadást tar-

tani. Ez utóbbi tárgy különösen a gyártelepek és mthelyek munkásait érdekelheti s helyes volna, ha az egyes gyárak intelligensebb munkásaikat kiküldենék az előadásra.

— **A méhek élete.** A Fiumei Természet-tudományi Egyesületben szombaton este 7 órakor Pachany Anasztáz dr. előadást tart Maeterlinck „A méhek élete” c. művéből. Az előadást vetített képek kísérik.

— **A fiume-ausztrálai forgalomban** az ez évi harmadik járatot a Magyar-keleti tengerhajózási rt. „József Ágost főherceg” gőzöse fogja teljesíteni, amely gőzös március 15—25. felé esedékes Fiumében, illetve Triesztben. A fenti gőzös által elhajózendó összes küldeményeknek f. év március 15-re kell Fiumében, illetve Triesztben berakásra készen állniok.

— **Betörők egy lakásban.** A Corsó 12. számú házának lakói között tegnap éjjel nem kis riadalmat okozott, hogy a ház egyik lakásában, amelynek lakói távol vannak Fiumétől, tolvajok járnak. Néhányan lármát csináltak, a mivel elriasztották a betörőket. Ezek hanyat-homlok menekültek el a lakásból. A rendőrséget valamivel később értesítették a betörésről. Wollner rendőrtisztviselő, aki fennjárt a lakásban, nem tudta megállapítani, hogy mit vittek el a tolvajok, mivel a lakásban lakó Rossi Tito család nincsen Fiumében.

— **Az új amerikai magyar bank** szervezéséről a következőket jelentik: Kornfeld Pál báró (Hitelbank), Pirnitzer Gyula igazgató és Conrad Ottó (Kereskedelmi Bank) befejezték az új amerikai magyar bank szervezésére vonatkozó tárgyalásokat. A Transatlantic Trust Company cég alatt megalakulandó intézet igazgatóságában a Speyer & Co., a Belmont & Co., Hallgarten & Co. cégek, valamint a Khun & Loeb céghez közel álló United States Mortgage Trust Company lesznek képviselve. A bank működését előreláthatólag ápr. 1-én kezdi meg. A központi iroda a Wall-street környékén lesz, míg az egyik fiók a magyarok által lakott városrészen, a másik fiók pedig Newyork felső részében fog felállítani. A Transatlantic Company alaptőkéje 1 millió dollár lesz, melynek egyharmadát amerikaiak jegyezték, kétharmadát pedig az a hatpénzüntézet, amely az alapításban magyar részből részt vesz. A kormány az új pénzüntézetet 7,000,000 kor. kamatmentes kölcsönrel segíti. Elnöke Ricman H. Duval, az American Beet Sugar Company elnöke lesz, igazgatói pedig magyar részből Cornel Vanderbilt, Stuyvesant Fish, a Ganz-gyár amerikai képviselője, továbbá az alapításban részt vett amerikai bankcégek képviselői lesznek, magyar részből pedig Gerster Árpád orvos-tanárt, Somlyó Arnoldot, a Baldwin-féle zongora-gyár newyorki manazeijét és Cukor Mór ügyvédet hívták meg az igazgatóságba.

— **Hangverseny Abbaziában.** Az abbaziai Casino des Etrangers pénteken hangversenyt rendez Abbaziában a fehér- és aranykereszt egyletek javára. A hangversenyen közreműködnek: Vay Sarolta bárónő, szül. Mikes grófnő, a hirneves zongoraművész, Mahler Claire asszony, aki költeményeket ad elő, valamint az abbaziai zenekar három kiváló tagja: Oelslinger (hegedű), Fifenbach (gordonka) és Hammer k. a. (hárfa). Belépő-jegyek öt koronáért a Casino des Etrangers-ben kaphatók.

— **Aláírták a dalmát vasuti szerződést.** Évek óta tartó tárgyalások után véget ért a nagy harc és a bankcsoport tagjaival létrejött a megállapodás, amelynek értelmében az Ögülintól a dalmát határszélig vezetendő vasutvonal megépítése az ismert bankcsoportra bízott. A bankcsoport és a kormány képviselői már alá is írták az erre vonatkozó megállapodásokat és így, sajnos, veszendőbe megy minden remény, amely ahhoz az óhajhoz fűződött, hogy a koalíciós kormány e szomorú maradványa az irattárba kerüljön. A kormány kényszerhelyzetében a szerződés aláírásánál egyebet nem tehetett és így már csak azzal lehet ellensúlyozni ennek az elhatározásnak következményeit, hogy a több esztendőre terjedő

munkálatokból az ország vállalkozói testülete is megkapja a maga részét. Az új vonal a kormányval kötött megállapodás értelmében mint államvasuti vonal épül és így közmunkának tekintendő. Már pedig közmunka a mi törvényeink értelmében csak a legnagyobb nyilvánosság igénybevételével adható ki.

— **Összeomlott barakk.** Ma reggel a Gas Vecchio-teleken összeomlott egy téglaközből és fából alkotott raktár, mely Vinas kereskedő tulajdonát képezte. Az összeomlásnak szerencsére nincs áldozata, mert abban a pillanatban senki sem tartózkodott a raktárban. A kár néhány száz korona.

— **Razzia.** Tegnap éjjel több rendőrcsapat razzit rendezett a városban, mely alkalmával negyven egyént kísértek a rendőrségre. Ezek részint kitiltottak és csavargók, részint élelem- és szállás nélkül levő emberek, akiket eltoncolnak Fiuméből. Néhány embernél revolvert és hosszupengéjű zsebkéséket láttak. Ezért kisebb pénzbüntetésben részesülnek az illetők.

— **Tengerbe esett részeg ember.** Benesich, József 30 éves chersói illetőségű napszámos tegnapelőtt este ittasan haladt a Riva Cristoforo Colombon. A rakpart széléről az ittas ember belepottyant a tengerbe, honnan csak nagynehezen tudták kimenteni. A hidég azonban egykettőre kijózanította.

— **Pozsonyi zenekar Fiumében.** A magyar színházi szezon egyik legnehezebb problémája a zenekar kérdése. A mi színészeinkkel egy időben játszanak itt a tavaszi olasz operastaggione művészei, akik lefoglalják a városi zenekar ügyes embereit és a magyar színtársulatnak csak a máshol is elfoglalt katonazenekar jut. Polgár színigazgató most az iránt tárgyal a pozsonyi egyházi zeneegyesülettel, amelynek híres zenekara a pozsonyi színházban játszik, hogy ugyanez a zenekar kísérelje a kaposvári és a fiumei operett előadásokat is. Ha a színigazgató erre nézve meg tud egyezni az egyesülettel, úgy a jövő évben valószínűleg megtartandó magyar színi-idény zenéjét a pozsonyiak szolgáltatják.

— **Nagy lopás a vasuton.** Egy Dragányi Gyula nevű férfi ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy Oravicabányáról Fiuméba rendelt bóröndjéből ötszáz korona értékű tárgyak eltűntek. A bórönd, mint gyorsáru jött Fiuméba. Amikor a bóröndöt megkapta és felnyitotta, megdöbbenéssel vette észre, hogy négy rubintal és zafirral ekesített gyűrű, egy kettős aranylánc, egy arany nyaklánc és több más értékes ékszer, valamint ruhanemű s más kisebb tárgyak, amelyeket ő még Oravicabányáról való elutazása előtt személyesen zárt el, hiányzanak a csomagból.

— **Az olasz életbiztosítás monopóliuma.** Mint Olaszországból jelentik, az életbiztosítás monopóliumának terve újra a parlament elé került. Akik azt remélték, hogy nem odázták el a javaslatot, hanem végleg elejtették, úgy látszik csalódnia fognak. A kormány a múlt esztendőben csak azért vonta vissza, hogy bizonyos változtatást tegyen rajta, amellyel az ellenzékelt leszerelheti. A lényeghez azonban ragaszkodott és a megváltoztatott javaslat ennek a hónapnak második felében újra az olasz parlament elé került. A háboru izgalmak mellett az életbiztosítás monopóliumának terve bizonyára másodrangú kérdéssé sülyedt Olaszországban s olyan rohamot vezetni ellene, mint az elmúlt évben, alig lehet többé. Az érdekeltekre azonban a háboru mellett is szenzációként hat ez a terv és érthető, hogy minden követ megmozgatnak ellene. Természetesen a külföldi tőke, első sorban a trieszti Generali és Rinnione is nagy mértékben érdekelve van s valószínű, hogy a nagy harcot ellene nem Olaszország, hanem a külföldi tőke indítja meg.

— **A kikötőből.** Február 22. **Érkezett:** „Mária Valéria” osztrák gőzös Calcuttából 800 zsák mirabolánóval, 900 bál jutával, 126 bál bőrrel és 147 drb. teackfával.

Indult: „Gallipoli” olasz gőzös Bariba, 70 tonna cukorral, 50 tonna fával; „Carinthia” osztrák gőzös Konstantinápolyba, 180 tonna cukorral, 70 tonna rizszsel és 70 láda üvegáruval; „Ravenna” olasz gőzös Ravennába, 50 tonna fával és 20 tonna cukorral.

TŐZSDE

	Febr. 21 zárlat	Mai árf. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	870.—	869.—
Osztrák hitelrészvény	656.75	656.50
4%-os koronajáradék	89.90	89.50
Osztr.-magy. államvasut	731.75	732.—
Jelzálogbank	500.25	499.75
Leszámitolóbank	582.75	581.50
Hazai Bank	315.75	315.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	714.—	715.—
Rimamurányi	716.—	717.—
Salgótarjáni	752.—	752.—
Közuti Vasut	817.—	815.30
Városi Villamos	434.50	434.—
Adria	531.—	—
Déli Vasut	109.—	—
Magyar Cukoripar	3290.—	—
Rizsgyár	3910.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként)		
Buza áprilisra	11.78	11.76
Buza májusra	11.70	11.61
Buza októberre	11.02	11.02
Rozs áprilisra	10.60	10.60
Rozs októberre	9.30	9.27
Tengeri májusra	8.88	8.90
Tengeri júliusra	8.78	8.79
Zab áprilisra	10.21	10.23
Zab októberre	8.56	8.43
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	657.—	658.—
Magyar hitelrészvény	870.50	869.50
Osztrák magyar államvasut	732.50	739.—
Alpesi	915.75	921.—
Déli Vasut	—	108.50
Skoda	746.—	746.—
Osztr. koronajár.	90.45	—
Fiumei és trieszti értékek:		
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	7190.—	—
Magyar Horvát Szabadhajózás	895.—	—
Orient tengerhajózási társ.	1270.—	—
Navigazione Libera Triest	533.—	—
Austro-Americana	272.50	—
Fiumei Kereskedelmi Bank ex.	312.—	—
Litorale Bank és Takarékb.	235.—	—
Fiumei Népbank	117.—	—
Magyar Olajgyár	226.—	—
Által. Forgalmi r. t.	1650.—	—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	300.—	—
Spalato-i Portland Cement	295.—	—
	312.—	—

Távirat ◀ Telefon

József főherceg eltávozott a szanatóriumból.

BUDAPEST, febr. 22. József főherceg betegségéből teljesen felépült és a mai nap folyamán már el is hagyta a Herzl-szanatóriumot. Távozása előtt a főherceget ismételtlen megvizsgálták orvosai, báró Korányi és Herzl udvari tanácsos. A főherceg Augustza főhercegnő és Libits Adolf kormányzó és orvosai kíséretében ment le az automobilhoz, ahol Herzl tanár a tulságosan élénken lépegető betegre rászólt, hogy lassabban mozogjon. A főherceg, akinek külsején nem látszik meg, hogy milyen súlyos betegségen ment keresztül, szívélyesen szalutálva köszöntötte a körülötte összegyűlteket, valamint azokat is, akik palotája előtt váraoztak reá. A várba Herzl tanár is elkísérte páciensét, akinek további életrendjére vonatkozólag saját otthonában adott utasításokat.

A „Reichspost” a véderőreformról.

BÉCS, febr. 22. A „Reichspost” mai számában arról ír, hogy jobb volna, ha a véderőreform kérdését bizonyos provizórium útján oldanák meg. Az ujonclétszám emelése így olcsóbb is volna és könnyebben is sikerülne elfogadtatni a provizóriumot, mint a mostani javaslatot. Azt hiszik, hogy a „Reichspost” cikkét a Justh-párt sugalmazta.

Augustza főhercegnő a királynál.

BÉCS, febr. 22. A király tegnap délelőtt külön kihallgatáson fogadta Augustza főhercegnőt, aki megköszönte a királynak azt a meleg érdeklődését, amelyet József főherceg betegsége alatt tanusított. A király behatóan kérdezősködött a betegség minden fázisáról és örömet fejezte ki a főherceg teljes felépülése fölött. Kijelentette egyúttal, hogy márciusban egy-két heti tartózkodásra Budapestre jön.

A közös pénzügyminiszter eskütétele.

BÉCS, febr. 22. A király ma délelőtt fogadta Bilinsky Leó közös pénzügyminisztert, a ki letette hivatali esküjét az uralkodó kezébe.

Elutasított petíció.

BUDAPEST, febr. 22. A kir. kuria választási ügyekben intézkedő tanácsa ma hirdette ki ítéletét Holló Lajos mandátoma ellen beadott újabb petíció ügyében. A kuria a petíciót visszautasította s a peticionálókat 7200 korona költség megtérítésére kötelezte.

Magyar küldöttség

Aehrenthal temetésén.

BÉCS, febr. 22. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Návay Lajos házelnök, Serényi és Zichy gróf miniszterek és a képviselőház hatvan tagu küldöttségével a császárvárosba érkeztek, hogy résztvegyenek Aehrenthal gróf temetésén. A küldöttséghez Bécsben csatlakoztak Széll Kálmán és Apponyi Albert gróf valóságos belső titkos tanácsosok is.

Magyar koszoruk

Aehrenthal ravatalán.

BÉCS, febr. 22. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök és Návay házelnök megjelentek Aehrenthal ravatalánál, amelyre letették a kormány és a képviselőház koszoruját.

Aehrenthal temetése előtt.

BÉCS, febr. 22. A közönség korán reggel megszállta azt az utvonalat, amerre a temetés haladni fog. Rengeteg idegen érkezett Bécsbe. A szállodák valósággal tul vannak zsufolva.

A „kinai köztársaság” Aehrenthalnak.

BÉCS, febr. 22. Nagy feltűnést kelt, hogy a bécsi kínai nagykövét által Aehrenthal ravatalára letett koszoru szalagán arany betűkkel ez van nyomtatva: „A kínai köztársaság”.

Elhunyt alispán.

ALSÓKUBIN, febr. 22. Zmeskál Aladár alispán ma reggel a Csillaghy kastélyban tifuszbetegségben meghalt. Az alispán fia, a turdosini főszolgabíró nemrég hivatalos működése közben tifuszba esett. Az alispán önfeláldozóan ápolta a nagybeteg fiát, aki meggyógyult. Az apa azonban szintén tifuszba esett, amelynek folytán ma reggel elhunyt.

Eszterházy Pál utódja.

BÉCS, febr. 22. A lemondott Eszterházy osztályfőnök helyébe legközelebb megint magyar származásu osztályfőnököt neveznek ki.

A Csomagszállítási rt. botránya.

BUDAPEST, febr. 22. A Magyar Kivitelési és Csomagszállítási rt. ügyében újabb fordulat állott be. A károsult részvényesek büntető feljelentést tettek a társaság igazgatói ellen.

Rablóhajsza a háztetőn.

BUKAREST, febr. 22. A Muzem-köruton levő Neumann-ruhakereskedésbe ma éjjel két betörő a pince falán keresztül túltörése után behatolt. A zajt meghallotta a házmester, akinek a lármájára a betörők elmenekültek. Az utcán őrtálló rendőr a detektiveket értesítette, a betörésről, akik nemsokára ott is termettek. Az egyik betörőt a lépcsőházban fűtelték le, a másik azonban a ház tetejére mászott s ezen keresztül egy másik házra, melynek egyik kéménye mögé bujt. Mikor a detektivek felfe-

dezték, valóságos hajsza keletkezett a háztetőn. Fél órai kergetés után végre elfogták őt is. A rablók Filmeneki János és Petarik János szerelők.

Goga Oktavián államfogázban.

ARAD, febr. 22. Goga Oktavián, a hírneves román költő ma utazott el Aradról Szegedre, hogy megkezdje államfogházbüntetését. Az állomásra igen sok híve kísérte ki, akik mellette tüntettek. A tüntetőket karhatalommal kellett szétoszlatni. A szegedi államfogház igazgatója megígérte Gogának, hogy a legjobb bánásmódban fog részesülni, ha nem fogad újságírókat és nem ad politikai intervjúkat.

Lemondott tőzsdetanácsos.

BUDAPEST, febr. 22. A tőzsdén nagy feltűnést kelt, hogy Hoffmann Sándor tőzsdetanácsos éppen most, a választások előtt lemondott tisztségéről.

Az angol bányász mozgalom.

LONDON, febr. 22. A bányászok szövetsége beadta 800.000 bányász nevében a memorandumot: Ha tizennégy napon belül a munkaadók nem teljesítik a bányamunkások követelését, Anglia összes bányauzemei szüntetni fognak. Sok bányában március elsejére felmondtak az alkalmazottaknak.

Adósságai miatt öngyilkos.

KISKUNHALAS, febr. 22. Vékony Antal földbirtokos agyonlőtte magát, mert nem tudott kölcsönt kapni, hitelezői pedig szorongatták.

A Liberté halottai.

PÁRIS, febr. 22. A touloni kikötő-parancsnokság jelentése szerint a „Liberté” roncsai között nem találtak újabb holttesteket.

Nikita fogadtatása.

SENPÉTERVÁR, febr. 22. Hirlik, hogy Nikita montenegrói király mostani fogadtatása kevésbé volt szívélyes. Az orosz udvar részéről nem a legkedvezőbbben nyilatkoztak Montenegró merész politikája felől s inkább a Balkán békéjének megtartását ajánlották Nikitának. A montenegrói király Trieszten és Cattaron át utazik vissza Cetinijébe.

A kínai köztársaság elismerése.

BÉCS, febr. 22. A köztársaság elnöksége úgy Ausztria-Magyarországtól, mint a többi európai hatalmaktól a kínai köztársaság elismerését kérte.

Togo új kormányzója.

BERLIN, febr. 22. Biztosra veszik, hogy Togo délafrikai német tartomány kormányzójává mecklenburgi Frigyes Alfréd herceget nevezik ki.

Hajókatasztrófa.

KALKUTTA, febr. 22. Az Irawaddy Flotte-Company „Schinckow” nevű gőzöse tegnapelőtt Rangoon közelében ötven főnyi legénységével együtt elsüllyedt.

Támadás Bengázi ellen.

RÓMA, febr. 22. A „Messaggero”-nak jelentik Tripoliszból: Tegnapelőtt éjjel beduin katonaság támadást intézett a bengázi sáncok ellen. Néhány órával később újabb támadást intéztek, amely sikertelen maradt. Február 19-én Tokra közelében feltartóztattak egy görög vitorlást, amely a törökök részére hadiszereket vitt.

Vasuti szerencsétlenség.

NEW-YORK, febr. 22. Amerika leghosszabb alagútjában, a hovraciban (Massachusetts állam) tegnap egy személyvonat összeközött a szembejövő tehervonattal. A személyvonat több kocsija összetört, négy utasa megsebesült; a tehervonat 17 kocsija törött össze, személyzetét nem érte baleset.

Szerelmi tragédia.

BÉCS, febr. 22. A schönbrunni parkban tegnap Scheibe Pál kémikus agyonlőtte kedvesét, egy Waldmüller nevű nőt, majd önmagát lötte agyon. A körülményekből megállapították, hogy szerelmi tragédia történt.

Feldarabolt holttestek

egy vasuti ládában.

VARSÓ, febr. 22. Egy itteni raktáros tegnap küldeményt kapott Lodzról. Amikor a küldeményt felnyitotta, két feldarabolt emberi holttestet fedezett fel benne. — Mint megállapították a rendőrségen, a két feldarabolt embert revolverrel lötték agyon. A felsőteste mindkettőnek el volt fűrészelve, fejeik szétvagdalva, szemeiket is kivájták. A két holttest kilétét nem tudták megállapítani, de azt hiszik, hogy egy meggyilkolt házaspárról van szó.

Irodai gyakorlattal bíró

tisztviselő

ki a magyar gyorsírás és levelezésen kívül egyszerűbb német leveleket is fogalmaz, 80—100 korona havi fizetéssel azonnal felvétetik. Cim a kiadóban.

Előmunkás ki biztosítékkal is rendelkezik felvétetik. Kiszolgált altisztek előnyben részesülnek. Pályázzók jelentkezzenek a Kőbányai polgári serfőző kiviteli telepénél. Piazza Zichy Máv. 32. sz. raktár.

Imperial szálló

Viale Deák, a pályaudvartól egy percnnyire. Fiume legújabb szállodája. - 50 modernül berendezett szobával. - Szobák 2.40 K-tól feljebb Villany. - Lift. - Fürdők.

Tulajdonos **LINENBERGER S.**

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és válódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

«Hungária» szálló és étterem
:: Fiume, Viale Deák. ::

leletes magyar és német konyha. Éjjeli 2 óráig nyitva. - Polgári árak. - Kitűnő kiszolgálás. - Olcsó havi penzió. - - Jutányos és szigorúan tiszta nappali és hónapos szobák. - Szíves pártfogást kér

==== Pusnik F. ====

A kuglizó szerdára és vasárnapra kiadó.

Nemi bajoknál, férfigyengeségnél csak az ILLES-féle Santal-capsulák, ezelőtt LARICIN CAPSULÁK, mint legbiztosabb óvszert mindenki használja. 3 korona beküldéssel ingyen postaköltséggel szállítja

ILLES ANTAL gyógyszerháza Szabadka.

Hungaria Pensio Lussingrande

Elegáns, napos lakószobák; férfi- és hölgy-szaión, kert. 2 terras sz. Villanyvilágítás.

Teljes penzió: lakás négyszeri étkezéssel napi 7.— korona.

Ragályos és tuberkulotikusok nem fogadtatnak be.

Pichelmayer Lajos tulajdonos.

Egy okos fej
minden alkalommal

Dr. OETKER-féle vanilin cukrot
à 12 fillér

használ a drága vaniliacső helyett.

Ez a legjobb fűszer tészták, kakaó és tea, csokoládé és krémek, kuglupf, mártások, tejszín, puding és torták részére.

Finom vagy porcukorral keverve mindennemű tészta behintésére páratlan és rendkívül kiadós, így kuglupf, fánk, császármorzsa stb.

1 csomag à 12 f. pótol 2—3 csövet.

Mindenütt kapható millió recepttel.

Tészták sütéséhez csak a VALÓDI Dr. Oetker sütőpor 12 f. használandó.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÖGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszertárak, az összes ásványvizek, toalettcikk és szépitőszerek stb. stb.

Buffett Bellevue

Viale Deák (a kapucinusok új házában)

Hideg és meleg ételek, bel- és külföldi, valamint saját termései borok. Kőbányai polgári sör mindig frissen.

Szíves pártfogást kér
SZIRMAI GYŐZŐNÉ

Butorozott szoba

külön bejárattal, villanyvilágítással, intelligens urnak kiadó.

Cim: Via Pomerio, 7. sz. III. em. 10. ajtó.

„ADRIA“ szálló és étterem

Via Adamich 5. szám.

Telefonszám 482.

Kitűnő konyha. - Kőbányai polgári sör. - Elegáns vendégszobák, tengeri kilátással. - Jól elkészített tengeri halak.
Tulajdonos Tranquillo de Negri.

„Mercur“ könyvnyomdai műintézet

FIUME

Via Operai 12.

Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlattal vidékre is készséggel szolgál.

BÖRLINOL

főlöslégessé teszi a cipókrémet

A Börlinol garantált 50% olaj és zsirtartalommal bír. A bőrt egyaránt konzerválja, tisztítja, fényesíti.

Egyedüli gyártója **GEIKO** vegyészeti gyár

GEIGER ÉS TÁRSA, VÁCZ.

Varieté=Hotel Susák.

Estéknként elsőrendű varieté-előadások.

Kezdeté féltíz órákor. Beléptidij 1 korona.

BENZ

Automobilok

Luxus-autók: turakocsik, városi kocsik, üzleti kocsik, bérautók.

Teher-autók: szállító-kocsik, teherkocsik, tehervonatok, omnibuszok, öntözőkocsik, mentőkocsik, légénységi kocsik, létrakocsik, betegszállító kocsik, szeméthordókocsik, szerkocsik, továbbá bármely különleges kivitelű automobil ipari és gazdasági üzemhez.

Motorok

Gáz-, benzin-, benzol-, nyersolaj, (Dieselrendszer) és petroleummotorok, szivógázmótortelemek (antracit, koks, faszén, barnaszén és turfa-tüzelésre) szállítható motorok (lokomobilok) gazdasági és építkezési gépek üzeméhez magánjáró szallagfűrészek, kinematograph, világítási kocsik stb. stb.

Átváltható hajó-dieselmotorok Hesselmann szabadalom.

„BENZ“ Magyar Automobil és Mótorgyár Részvénytársaság
Budapest, VII., Ilka-utca 31. szám.

➔ **Mindkét osztálya részére megbízható kerületi képviselőket keres.** ➔

Fizessen elő „A Tengerpart“-ra!

**„A Tengerpart“ január elsején
kilencedik évfolyamába lépett.**

Fiumének első állandó magyar napilapja ime közeledik fenállásának *első évtizedéhez*. S a mily mértékben nő e lap mögött a befutott idő, oly mértékben izmosodik, erősödik s halad előre Fiume magyarságának szeretetében „A Tengerpart“. Bizonyítéka ez annak, hogy „A Tengerpart“ eddigi irányával, *mindenkitől független politikájával s bő hírszolgálatával* úgy az ország mint Fiume magyar olvasóközönségének **megelégedését** vivta ki. Ez a szeretetteljes jóindulat arra biztat bennünket, hogy fokozott munkával s lapunk tartalmának állandó gazdagításával közönségünk támogatását és elismerését fokozottabb mértékben kiérdemeljük. *Jelentékeny anyagi áldozatok árán biztosítottuk magunknak több tekintélyes fővárosi tárcaíró és a fiumei gazdasági és kulturális viszonyokat alaposan ismerő, kiváló cikkírók közreműködését, közöljük már január 18.-ika óta a budapesti és bécsi tőzsde mindennapi árfolyamait, tovább fejlesztjük helyi és környékbeli hírszolgálatunkat és a sport és művészet terén is értékes új erővel gazdagítjuk munkatársaink sorait.* Mindez szükségessé fogja tenni, hogy már a legközelebbi hónapokban fokozatosan áttérjünk a hat oldalú lapról az *állandó nyolc oldalas terjedelempre*, hogy a mi részünkről további áldozatkészséggel, «A Tengerpart»-nak szünet nélküli fejlesztésével s nagyobbításával rójjuk le hálánkat közönségünk iránt.

»A Tengerpart« előfizetési ára az emelkedő előállítási költségek dacára a régi:

Egy évre 24 kor., fél évre 12 kor., negyedévre 6 kor., egy óra 2 kor.

Tisztviselők fél áron kapják „A Tengerpart“-ot. Mutatványszámokat egy hétig ingyen küldünk.

Előfizetéseket bármely naptól kezdve posta és telefon útján is felvesz «A Tengerpart» kiadóhivatala Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3 (Wurzer ház) I. emelet. - Telefon 229. sz. - Postafiók 105. sz.